

א א מיי פריח מהל'
מפיח לה' א פנת שני
פנ עושיע חייט פי ית
עקני א:
ב ב מיי' שט עושיע שט
קני ב:
ג ג מיי' שט הלכט ד
עושיע שט סמי ו:
ד ד מיי' פיד מילי עמון
הל' ב סמנ עשין קלח:
ה ה מיי' שט הלכט יג:

הבא במאי עסקינן בניפלי. אין לפרש ללא חששו לנדוק במערה שניה אלא עד כי דלה הממירו כולי האי לנדוק רק למערת הנפלים המדרין צמר הכי מהדך בניפלי הנך נמי בניפלי משמע דאמותו משלח מוקמי בניפלי וקשה דהא קתני מארבע אמות ועד ח' ומערת נפלים אינה אלא ו' וז"ל דלף על גב דרישא איירי בגדולים מכל מקום הא דקתני ונדוק ממנו ולהלן כי איירי בניפלי ולא קאי ארישא:

הדרן עלך המוכר פירות בית בור עפר. נראה דנקט עפר לרבותא דאפי הכי פחות מ' טפחים נמדדין עמה ולא כמו שפירש הקונטרס דאי לא אמר ליה עפר אלא בית בור סתם אפי' כולן סלעים הגיעו:
המקדיש שדהו. פי' קנוט' דלא גרסינן בשנת היובל דבשנת היובל עמיה פליגי רב ושמואל בפרק אין מקדישין וערכין דף מד. וטעו ומיניה ברוב ספרים גרסינן הסם נקבר והמטנה בשנת היובל וי"ל דבשנת היובל משמע שפיר שנה שאחר היובל ולא שנת חמשים ממש מדל' קתני בשנת היובל עמיה דקדאמר בפלוגתא דרב ושמואל וא"ע דכתבי בשנת היובל ישוב השדה וגו' והסם ע"כ בשנת היובל עמיה יש חלק' ללשון תורה לחוד דקרא ללא אורחיה לכתוב עמיה והסם נמי יליף רב מדכמיז ואס משנת היובל ושנת היובל כללל ופריך ליה שמואל' מי קתני משנת היובל: אין

רבינו גרשום

דרכ שישא בריה דרב אידי אמר לעולם תמני דמירוח דקתי ברק ממנו ולהלן כי אמר ר' שמעון היא. ורקשא לך אי ריש כיב ורויין: הכא במאי עסקינן. דבתרא מן המערה איבא כוכין דניפלי ולא צריך כולי האי דהם מושכבין בשנת אמות ולא צריך לה לברוח במערה ולכי אמר טליק חשבון משלם ר' אמות כי המערה שביק בניפלי מן התערות אמות מאירן מערה של ארוך עד מן התערות מ' כי אמר: ומקשינן מדרך מערה בניפלי מוקפת לה ארוך מערה נמי בניפלי מוקפת לה אכתי עצר להו כמי אמות ותמסחי הויין ואכתי מתני לא ריש דהיא: ומשני הרי בניפלי אמרין וכי: למימרא דריש אית ליה רואין דהכי קתני כרייתא דלעיל ויבנן ליה להו רואין והא אפטא ששעי להו. דתנן בורם הנוטע על פחות מ' אמות בין שורה לשורה ר' שמעון אומר אינו כרם. ומוחר הלהיה ורי אחר לשם וחכאי כור. קשיא וכו'. דריש ארישי לא קשיא התם מישום הכי לית ליה רואין נבי כרם משום דלא נטעי אישי כרם ארעתא למיערק. וכיון דבטויה חרס פחות מ' אינו חשיב כרם ומחר אינו נוטע ורע לשם דלא נטעי לה כלל למיערק אכל נבי כרי' וכוונק להיבא דמצאן רוצפין ודאי לא דעתייהו דאישני לשכונניהו הכי. דומן דמחמי לה בין המשפוח שיל ערב שבת ומקרי וקבוי ולא ארעייהו למשכבניהו הכי ומשכנות קבותות הוא שוב אידע טרדא ולא מינו ומשום הכי רואין כאילו אינן ובורך וכי תימא היי איבא למימר גבי כרם דומינן דנטע להו אהרדי ולא ארעתיה דנטע למישכבניהו הכי: דרובן אדרבנן נמי לא קשיא הבא. לבני ברייתא היכא דמצאן רוצפין משום הכי לית להו רואין דכיון דמניול המל' לא מקרי קבר לדעת רבנן דמי חפר ליה והויכי מתמי הדחת קברו להו לית להו שנתות קבותות ולא צריך למיבדק דהואיל דרוצפין הכי מתמי דמיקרי כי האי גוונא. אבל כרם איבא למימר דרואין את האמצעים כאילו אינן משום דדריכהו דאישני לנטוע כרם רוצפין. דמימר אמר. הנוטע הי מנייהו דשפיר. כלומר אוה מן שידתו טוב לצורך גפן אשכנתו: ודלא שפיר אשקליה לציבי בעלמא ומשום הכי אמר להביא ורע לשם דכרמי דמי: דהרין עלך המוכר פירות

אמות על ו' ואותן זדק באלכסון כדי שימלא יפה את המתים שאם זה נמשך לפנים מזה או שהאחד מן המתים קצר והאחר ארוך הרי נקל למלאו כולן באלכסון ואלכסון של ד' אמות על ו' הרי ח' אמה וכלד ו' על ו' הוי ח' אמות וב' חומשין א' על ו' הוי ח' אלקסון

רב שישא בריה דרב אידי אמר לעולם ר"ש היא והב"ע בניפלי ומרהא בניפלי הא נמי בניפלי תמני סרי הויין חדא בניפלי אמרינן תרתי בניפלי לא אמרינן ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דר"ש אדר"ש^(ב) (דתינאי)^א כרם הנמוע על פחות מארבע אמות ר"ש אומר אינו כרם וחכמים אומרים הרי זה כרם ורואין את האמצעים כאילו אינן קשיא דרבנן אדרבנן וקשיא דר"ש אדרבי שמעון דרבי שמעון אדר' שמעון לא קשיא (ה) התם לא נטעי אינישי אדעתא ליעקך הכא זימנין דמיתרמא ליה בין השמשות ומיקרי ומנחי ליה דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא הכא כיון דמניול לא מקרי קבר התם מימר אמר הי מונייהו דשפיר שפיר ודלא שפיר ליהוי לציבי:

הדרן עלך המוכר פירות האומר

האומר לחבירו בית בור עפר אני מוכר לך והו' שם נקעים עמוקים עשירה טפחים או סלעים גבוהין טפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה יואם אמר לו בבית בור עפר אפילו היו שם נקעים עמוקים יותר מעשרה טפחים או סלעים גבוהין יותר מעשרה טפחים הרי אלו נמדדין עמה: גמ' לתנן התם המקדיש שדהו בשעת היובל נותן לו לבית זרע חומר שעורים חמושים שקל כסף והיו שם נקעים עמוקים טפחים או סלעים גבוהין טפחים אין

אמר. הך סיפא נמי ר"ש היא וכוונן דהני שלשה ממים הוו ניפלי ומערה של נפלים ארכה שש ומערה השני ח' אמה ח' אמה: ומקשי' מרה בניפלי כו'. והוה להו י"ח: **סרי בניפלי לא אמרי.** דליו בחתם לנפלים: ורמי דרבנן כו'. דלעיל ליה להו רואיס ולרי שמעון אית ליה רואין וגבי כרם איפכא שמעינן להו: **מיקרי ומנח ליה.** צין שאר המתים הנקצרין כסדרן והאדר איפיייה ושמא נאנס או שכת: **לא נטעי אינישי אדעתא למיערקא.** מניתיים הלכך לשם כרם נטע הכל וכיון דלא נטע כהלכחו לא חשיב כרם: **אדעתא לעלול.** לחזור ולפנותו משם הלכך לגמרי נקברו לשם כולן ע"י הדחק באקראי בעלמא וכיון דאין זה מקומן לא חשיבין ליה שכונת קברות: **כרם עכיד אינישי דנטע יותר מכשיעור דקסבר דשפיר שפיר ודלא שפיר ליהוי לציבי.** כלומר הנוטיעה שתקלוט ותגלימא תשאר ואתה שלא תגלימא תעקור ויהיה לעצים לשפיריה:

הדרן עלך המוכר פירות האומר לחבירו

כשיעור בית בור עפר אני מוכר לך דהיינו לפי חשבון סלעים נחלק המשכן דהיינו מלאה על חמשים ומכאן לא וחשוב לצניז כור ט"ו פעמים מלאה על נ' צניז כור הוא חומר והוא עשירה איפוח שנאמר (ויחזקאל מה) כי עשרת הבנים חומר וכתבי [שס] האפיפה והבת מוכן אחד לן והאיפפה שלש סאין נמצא בית בור ל' סאין ולא מקום הראוי לזרוע כור מצוהא קאמר אלא לפי חשבון ששיערו חכמים דכפרישנא הכא (י) (והוא צריצוע) (ב) ארבע אמות חסר משהו פחות משליש רוחב אצבע יותר על רובע כ"ל: **בית בור עפר.** כלומר הראוי לזריעה אכל אס לא אמר עפר אפילו כולה סלעים הגיעו דשפא לצנות בית או למישפתה צה פירי זצין ליה וד' לוקח על התחמונה. ונראה בעיני דבית בור קרקע אני מוכר לך אפי' כולו סלעים הגיעו: **נקעים.** צקעים חרזיים ונעזים: **אין נמדדין עמה.** אלא נותן לו בית בור שלם מקרקע חלק לכיון דעמוקים או גבוהין עשרה וכגון שרמזין ארבע על ארבע^ע דהוה מקום חשוז צפני עמלן אפילו לענין רשות היחיד דשבת אין דעתו של אדם לקנות שדה אחד ויהיה לו טורח כשמי שדות לחרוזה ולזרוע צפני מקומות למעלה ולמטה דכמפרש בגמרא [קג]: **פחות מין.** בגובה או צעומק: **נמדדין עמה.** דאין שדה בלא טרשים ונקעים פורתא וצטלי להו. ובגמרא [שס] מפרש דעד ארבע קצין כעילוי בבית בור אכל טפי לא: **כניס כור.** משמע כמות שהוא צין סלעים צין עפר דהכי משמע כניס כור עפר ולא בית בור עפר ממש: **אפילו היא שם נקעים עמוקים כו' נמדדין עמה.** דלהכי אהני כניס כור לעפויה עני. ומיניה אי הוי יותר מד' קצין אין הלוקח מקבל דלהכי אהני מצי דלאמר ליה עפר דראוי לחרישה וזריעה צענין. כן נראה בעיני: **גמ' המקדיש שדהו בשעת היובל.** בזמן שהיובל נוהג דאליו בזמן שאין היובל נוהג תנן בערכין דנפדה בשוי דמתנן [וערכין סז]: **המקדיש שדהו בשעת היובל** ואומר לו את פתח ראשון כו' ובמקדיש שדה אחתוהו בתחלת היובל מיירי. ולא גרסינן בשנת היובל דפלוגתא דאמוראי היא בערכין [נד]. המקדיש שדהו בשנת היובל עמיה רב אמר כו': **נותן לבית זרע.** קרקע הראוי לזריעה: **חמשים שקל כסף.** כדכתיב (ויקרא כז) ואם משהה אחתו יקדיש איש לה' והיה ערכך לפי זרעו וזרע חומר שעורים וגו' והיינו בית בור: אין

אמות על ו' ואותן זדק באלכסון כדי שימלא יפה את המתים שאם זה נמשך לפנים מזה או שהאחד מן המתים קצר והאחר ארוך הרי נקל למלאו כולן באלכסון ואלכסון של ד' אמות על ו' הרי ח' אמה וכלד ו' על ו' הוי ח' אמות וב' חומשין א' על ו' הוי ח' אלקסון

רב שישא בריה דרב אידי אמר לעולם ר"ש היא והב"ע בניפלי ומרהא בניפלי הא נמי בניפלי תמני סרי הויין חדא בניפלי אמרינן תרתי בניפלי לא אמרינן ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דר"ש אדר"ש^(ב) (דתינאי)^א כרם הנמוע על פחות מארבע אמות ר"ש אומר אינו כרם וחכמים אומרים הרי זה כרם ורואין את האמצעים כאילו אינן קשיא דרבנן אדרבנן וקשיא דר"ש אדרבי שמעון דרבי שמעון אדר' שמעון לא קשיא (ה) התם לא נטעי אינישי אדעתא ליעקך הכא זימנין דמיתרמא ליה בין השמשות ומיקרי ומנחי ליה דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא הכא כיון דמניול לא מקרי קבר התם מימר אמר הי מונייהו דשפיר שפיר ודלא שפיר ליהוי לציבי:

הדרן עלך המוכר פירות האומר

האומר לחבירו בית בור עפר אני מוכר לך והו' שם נקעים עמוקים עשירה טפחים או סלעים גבוהין טפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה יואם אמר לו בבית בור עפר אפילו היו שם נקעים עמוקים יותר מעשרה טפחים או סלעים גבוהין יותר מעשרה טפחים הרי אלו נמדדין עמה: גמ' לתנן התם המקדיש שדהו בשעת היובל נותן לו לבית זרע חומר שעורים חמושים שקל כסף והיו שם נקעים עמוקים טפחים או סלעים גבוהין טפחים אין

אמר. הך סיפא נמי ר"ש היא וכוונן דהני שלשה ממים הוו ניפלי ומערה של נפלים ארכה שש ומערה השני ח' אמה ח' אמה: ומקשי' מרה בניפלי כו'. והוה להו י"ח: **סרי בניפלי לא אמרי.** דליו בחתם לנפלים: ורמי דרבנן כו'. דלעיל ליה להו רואיס ולרי שמעון אית ליה רואין וגבי כרם איפכא שמעינן להו: **מיקרי ומנח ליה.** צין שאר המתים הנקצרין כסדרן והאדר איפיייה ושמא נאנס או שכת: **לא נטעי אינישי אדעתא למיערקא.** מניתיים הלכך לשם כרם נטע הכל וכיון דלא נטע כהלכחו לא חשיב כרם: **אדעתא לעלול.** לחזור ולפנותו משם הלכך לגמרי נקברו לשם כולן ע"י הדחק באקראי בעלמא וכיון דאין זה מקומן לא חשיבין ליה שכונת קברות: **כרם עכיד אינישי דנטע יותר מכשיעור דקסבר דשפיר שפיר ודלא שפיר ליהוי לציבי.** כלומר הנוטיעה שתקלוט ותגלימא תשאר ואתה שלא תגלימא תעקור ויהיה לעצים לשפיריה:

א א מיי פריח מהל'
מפיח לה' א פנת שני
פנ עושיע חייט פי ית
עקני א:
ב ב מיי' שט עושיע שט
קני ב:
ג ג מיי' שט הלכט ד
עושיע שט סמי ו:
ד ד מיי' פיד מילי עמון
הל' ב סמנ עשין קלח:
ה ה מיי' שט הלכט יג:

גליון הש"ס

תוכן ד"ה המקדיש ב' דלשון תורה לחברי כדלמחא במילין דף ק"ט ע"ה:

הגהות הב"ח

(א) נביא דריש ארזים לא קשיא הכא זימנין וכי ומיקרי ומנחי אהס לא נטעי וכי' ליעקר דרבנן: (ב) רשב"ג' ליה האומר וכי' והוא ברובעו רע"ד אמות חסר טפח פחות משנה והמשווא פחות מהצי רוחב אצבע יותר על שישא ככ"ל:

מוסף רש"י

כרם הנמוע על פחות מארבע אמות. שאין צין שורה לשורה ד' אמות (שורבין ג) אינו כרם. אלא יער ומותר בכלאים: כע"ל פ"ג ומותר לזרוע לשם לעלול: ואימצא ורע לשם אינו לוקח משום לא מורע כרמך ללואים ומותרין בחבילה (לש"ד ז) ורואין את האמצעים. הנוטעים תוך ריבוע הלחיות בין שורה לשורה: ושורבין ג'. כאילו אינה. שורה בין שורות ורואין סאלי אינה והו' להו שש אמות בין שורה לשורה (שע"ד ק) דכל העומר לעקר עקוק דמי וחומתה היא בני כלאים (שורבין פג):

הדרין עלך המוכר פירות בשעת היובל. בזמן שהיובל נוהג. שעת היובל. בזמן שהיובל נוהג דאליו בזמן שאין היובל נוהג תנן בערכין דנפדה בשוי דמתנן [וערכין סז]: **המקדיש שדהו בשעת היובל** ואומר לו את פתח ראשון כו' ובמקדיש שדה אחתוהו בתחלת היובל מיירי. ולא גרסינן בשנת היובל דפלוגתא דאמוראי היא בערכין [נד]. המקדיש שדהו בשנת היובל עמיה רב אמר כו': **נותן לבית זרע.** קרקע הראוי לזריעה: **חמשים שקל כסף.** כדכתיב (ויקרא כז) ואם משהה אחתו יקדיש איש לה' והיה ערכך לפי זרעו וזרע חומר שעורים וגו' והיינו בית בור: אין

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קד.

עין משפט גר מצוה

י"א מ"י פ"ח מהל' מכירה הלכה ו' קמ"ג
ע"כ ד' ט"ו ע"כ מ"י פ"ח
ר"ח ט"ו ע"כ מ"י פ"ח
כ ב ג מ"י ע"כ ה' ח
ט"ו ע"כ ט"ו ע"כ ו'
בא ד מ"י ע"כ ה' ז
ט"ו ע"כ ט"ו ע"כ

רבינו גרשום

מי אמרין כהנהו רבא דמי או כהן חסר הן יתר דמי או שאם פחת רובע לסאה אית ליה כי האי דינא ותפשוט לך מהא: מיהא: מיהא: וכי ודא תפאם כמהה בחבל דמי. ולא הגיעו: ת"ש בית כור עפר אני מוכר לך וכו'. והיינו תפאם אמר ליה: כבית כור עפר אני מוכר לך או הן חסר (או) הן יתר אני מוכר לך אפי' רב. ומקמי' להו אהרדי ש"מ דתפאם כהן חסר הן יתר דמי ותפשוט לך מהא: מהא לא תפשוט לך הוה בית כור. שאם אמר הן יתר אני מוכר לך כהנהו כבית כור. כלומר דהיא להכא דאמר ליה כבית כור עפר אני מוכר לך היינו משמע הן חסר הן יתר דהיינו כבית כור עפר ולא בית כור משמע דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה הגיעו ותייהו שוה אהרדי ואפי' היו שם נקטין או סלקים יתר משעו מדרין ענה לפרושי אחא וליכא למשמע מהכא אם אמר ליה סתמא: מחקיף לה רב אשי אם כן הוא. דפרושי אחא הא דקתני ברייתא תרי יומי אני מוכר לך למה לי ליתני בית כור עפר כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר דאי [א] בני הכי משמע בקדמיה דפרושי אחא אלא לאו ש"מ הוה אלא אכל חיוד אני מוכר לך סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה: הגיעו: יותר מיכן: כהן חסר: קבין ומחצה לו המוכר לוקח יותר מי' קבין ומחצה ואינו רוצה להשלים לו הלוקח רוצה להשלים לו כופין המוכר למכור ולהשלים לכור שלם והיינו יפוי כח ללוקח. ואם הוה יתר מי' קבין ומחצה והלוקח אינו רוצה לקנות ליתן דמים כופין אותו ללוקח דמצו למכור ליה המוכר הוה יתר מי' קבין שיעור שדה אינו רוצה ליקחנו ויהיב ליה דמי אלא דבי הכי דאמר ליה ליתן כחו של מוכר אמרין ו הכא דהתיר ליה דמקבל כל מאי דבעי או קרקע או מעות וליפוט כחו של לוקח לא אמרין והכא טעמא מאי כופין את המוכר למכור דמשמע דהיינו יפוי כח ללוקח כגון דהוה יקרא ארעא כשמוכרו לו ופיתח לו יתר מי' קבין וזו השתא דאמרין ליה הרשות בידך ליתן לו או מעות או קרקע אלא אי ארעא דהבית ליה להשלים הכור דב ליה כולא דהשתא או חשלק

פחות כל שהוא יבנה. מה שפ"ה דהא דאמר רבא כל דבר שנמדה אפי' פחות מכדי אונאה חסר היינו במטלטלי דאב חורפיה לא עיין צנדיה איהי לה בריש פ"ב דקדושין (דף מ: וס) אמר קרעי דאמר וצמקרקעי נמי לא אמרן אלא דטעו בעילויא אבל במשחמא לא כדבבא כו' ואור"י דרבא אפ"י כשמדדו והטעהו צמדה אבל הכא לא מדדו עדיין אלא צבאין למדוד ומתחלה היה נמי יודע שאינו מתכוין כ"כ שלא יהא או פחות או יותר: **פחות** כל שהוא יבנה. וא"ת ולימא ליה לדעתמא דהכי לא זכני וי"ל דקאי בתוך השדה (א) כדפרש"י דמתחילה היה נמי יודע שאינו מתכוין לגמרי:

אלא מהא יכ"א צמשה מניה. ולא קשיא רישא לסיפא דלישנא דמד מייניהו לאו דוקא ולא נקטיה אלא משום סיפא דפ"ה: **פרושי** קמפרש איזהו בית כור שהוא בבית כור כגון דאמר ליה הן חסר הן יתר. מיהא דתלי הן חסר הן יתר כבבית כור (ו) והן חסר הן יתר משמע טפי דהגיעו ממא' דמשמע כבית כור וי"ל דבי א"ל בית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר דהיינו משמע כהן חסר עפר ולא בית כור משמע דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה הגיעו ותייהו שוה אהרדי ואפי' היו שם נקטין או סלקים יתר משעו מדרין ענה לפרושי אחא וליכא למשמע מהכא אם אמר ליה סתמא: מחקיף לה רב אשי אם כן הוא. דפרושי אחא הא דקתני ברייתא תרי יומי אני מוכר לך למה לי ליתני בית כור עפר כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר דאי [א] בני הכי משמע בקדמיה דפרושי אחא אלא לאו ש"מ הוה אלא אכל חיוד אני מוכר לך סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה: הגיעו: יותר מיכן: כהן חסר: קבין ומחצה לו המוכר לוקח יותר מי' קבין ומחצה ואינו רוצה להשלים לו הלוקח רוצה להשלים לו כופין המוכר למכור ולהשלים לכור שלם והיינו יפוי כח ללוקח. ואם הוה יתר מי' קבין ומחצה והלוקח אינו רוצה לקנות ליתן דמים כופין אותו ללוקח דמצו למכור ליה המוכר הוה יתר מי' קבין שיעור שדה אינו רוצה ליקחנו ויהיב ליה דמי אלא דבי הכי דאמר ליה ליתן כחו של מוכר אמרין ו הכא דהתיר ליה דמקבל כל מאי דבעי או קרקע או מעות וליפוט כחו של לוקח לא אמרין והכא טעמא מאי כופין את המוכר למכור דמשמע דהיינו יפוי כח ללוקח כגון דהוה יקרא ארעא כשמוכרו לו ופיתח לו יתר מי' קבין וזו השתא דאמרין ליה הרשות בידך ליתן לו או מעות או קרקע אלא אי ארעא דהבית ליה להשלים הכור דב ליה כולא דהשתא או חשלק

אם כן אני מוכר לך אני מוכר לך (א) וכן חסר הן יתר דהיינו משמע כהן חסר עפר ולא בית כור משמע דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה הגיעו ותייהו שוה אהרדי ואפי' היו שם נקטין או סלקים יתר משעו מדרין ענה לפרושי אחא וליכא למשמע מהכא אם אמר ליה סתמא: מחקיף לה רב אשי אם כן הוא. דפרושי אחא הא דקתני ברייתא תרי יומי אני מוכר לך למה לי ליתני בית כור עפר כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר דאי [א] בני הכי משמע בקדמיה דפרושי אחא אלא לאו ש"מ הוה אלא אכל חיוד אני מוכר לך סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי דאפי' פחת רובע לסאה או הוה יתר רובע לסאה: הגיעו: יותר מיכן: כהן חסר: קבין ומחצה לו המוכר לוקח יותר מי' קבין ומחצה ואינו רוצה להשלים לו הלוקח רוצה להשלים לו כופין המוכר למכור ולהשלים לכור שלם והיינו יפוי כח ללוקח. ואם הוה יתר מי' קבין ומחצה והלוקח אינו רוצה לקנות ליתן דמים כופין אותו ללוקח דמצו למכור ליה המוכר הוה יתר מי' קבין שיעור שדה אינו רוצה ליקחנו ויהיב ליה דמי אלא דבי הכי דאמר ליה ליתן כחו של מוכר אמרין ו הכא דהתיר ליה דמקבל כל מאי דבעי או קרקע או מעות וליפוט כחו של לוקח לא אמרין והכא טעמא מאי כופין את המוכר למכור דמשמע דהיינו יפוי כח ללוקח כגון דהוה יקרא ארעא כשמוכרו לו ופיתח לו יתר מי' קבין וזו השתא דאמרין ליה הרשות בידך ליתן לו או מעות או קרקע אלא אי ארעא דהבית ליה להשלים הכור דב ליה כולא דהשתא או חשלק

הן חסר הן יתר תנא סיפא הן חסר הן יתר מכלל דרישא דלא קא"ל ובעיני זה יש צממה מקומות וסימה דרבי יצחק קאמר לעיל טרשין שאמרו בית ד' קבין אבל יותר אין נמדדין עמה הא אמר הכא דבית כור סתמא הן חסר והן יתר דמי ואפילו לא היו טרשין כל עיקר אלא היה הקרקע חסר היה אמינא דהגיעו כ"ש השתא וי"ל דרבי יצחק לא קאמר אלא להצטרף' לפחות מרובע לסאה ולרש"י נראה דלא קשיא מידי דהכא מיירי צעומד צבאמה שדה ורואה כמה יש זה אבל צאינו רואה אותה פשיטא ליה דהתם לא אמר הגיעו דאם התנה בית כור עפר למכור לו מי מני למיתב ליה בית כור שהוא פחות רובע לסאה וצנדה הוא דהתם אפילו ע"י ניכא לא היה מקבל לוקח דל"ל אצמדה דהכי לא זכני שלא היה דעמו לקנות אלא בית כור שלם ובהכי אפ"י רישא דמתניתין ולהכי א"ר יצחק טרשין שאמרו בית ארבעת קבין אבל טפי לא דאי הוה חוינן להו כאליו אינן כלל אפילו לא היה חסר אלא קב חיוב להשלים שלא קנה אלא בית כור שלם לגמרי: ובל

היה דליכא הפסד ללוקח דה"ל זה נהנה זה אינו חסר דאם לא היה חסר היה נהנה זה אינו חסר: ומשני הפסד כגון דהוה יקרא. כלומר לעולם כדי ליפוט כחו של מוכר אמר' ליפות כחו של לוקח לא אמרין דלעולם לא כפיין המוכר למכור זבל כהוה המוכר אלא אם רצה מוכר יחזור לו לוקח דקדמני מתני' והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את הקרקע זבל כהוה אם רצה שתחזור לו אלא הכא צמאי עסקינן כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו זה מעות למוכר כמו שיפוי חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזור לו לוקח מעות והן ארעא הוה יקרא מעיקרא צבעת מכירה והשתא זול ארעא הוא רוצה לפנות את הלוקח שיחזור לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמר' ליה. למוכר אי (א) ארעא (המותר) יבנת ליה ומעות אתה רוצה שיחזור לך שקול מאותו (המותר) מעות כולא דהשתא דדי לך אם יפוי חכמים כחך לתלות בך מחר המותר צמעות או חזרת קרקע

אלא מהא ליכא למשמע מניה. דלגופה איצטרך ומשום סיפא דקמני מדה צבאל אני מוכר לך הן חסר הן יתר ביטל הן חסר הן יתר מדה צבאל דמפוסם לשון אחרון הלכך איצטרך למתני ברישא היכא דאמר ליה האי או האי דאזלינן בתר ההוא לישנא דאמר ליה אבל בסיפא דאמר לתרויהו וסותרין זה את זה הלך אחר האחרון: **כבית כור עפר**. משמע קרוב לבית כור דמתחמי כבית כור אבל לא הוה בית כור ממש אלא או פחות או יותר: **הן חסר הן יתר** או שאמר לו בית כור עפר הן חסר הן יתר אני מוכר לך: **הגיעו**. אכולהו הן תלמא לישני קאי: **פרושי קמפרש**. דהן חסר הן יתר דסיפא ארישא קאי דקמני בית כור עפר אני מוכר לך וה"ק האומר לחצירו בית כור עפר אני מוכר לך ל"ש אם אמר לו כבית כור עפר אני מוכר לך ולא שנה אם אמר לו לבסוף הן חסר הן יתר לא נחשך שאמר בית כור עפר אני מוכר לך דמתרויהו אמרין הגיעו: **א"כ אני מוכר לך אני מוכר לך כו'**. אם איתא דפרושי קמפרש הכי ה"ל למיתני בית כור עפר כבית כור עפר הן חסר הן יתר של מוכר לך: ומקמי' ליפוט כמו **אני מוכר אמר' אכל ליפוט כמו של לוקח לא מיישני מידי**. דאפי' היכא דחפץ הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו לא כפיין למכור למכור צמתי: **שבעת קבין ומחצה לכור**. היינו נמי רובע לקאה דקדמני צמתי: **כופין אם המוכר למכור**. את המותר ללוקח אם הלוקח רוצה לקנותו כדי היכי דכופין את הלוקח ליקח משום תקנת המוכר שלא יהא נפסד ההוא מיעוט קרקע דכופין על מדת סדום הי"ג צעוד בענין תקנתא ללוקח שיהו כופין

את המוכר למכור לו ההוא מיעוט קרקע כדי שלא ידרוס אלא שדהו ויהא צריך להשמר ממנו והמוכר אינו נזוק בכך דהא לא חזי למידי ההוא פורתא וה"ל זה נהנה זה אינו חסר: ומשני הפסד כגון דהוה יקרא. כלומר לעולם כדי ליפוט כחו של מוכר אמר' ליפות כחו של לוקח לא אמרין דלעולם לא כפיין המוכר למכור זבל כהוה המוכר אלא אם רצה מוכר יחזור לו לוקח דקדמני מתני' והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את הקרקע זבל כהוה אם רצה שתחזור לו אלא הכא צמאי עסקינן כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו זה מעות למוכר כמו שיפוי חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזור לו לוקח מעות והן ארעא הוה יקרא מעיקרא צבעת מכירה והשתא זול ארעא הוא רוצה לפנות את הלוקח שיחזור לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמר' ליה. למוכר אי (א) ארעא (המותר) יבנת ליה ומעות אתה רוצה שיחזור לך שקול מאותו (המותר) מעות כולא דהשתא דדי לך אם יפוי חכמים כחך לתלות בך מחר המותר צמעות או חזרת קרקע

היה דליכא הפסד ללוקח דה"ל זה נהנה זה אינו חסר דאם לא היה חסר היה נהנה זה אינו חסר: ומשני הפסד כגון דהוה יקרא. כלומר לעולם כדי ליפוט כחו של מוכר אמר' ליפות כחו של לוקח לא אמרין דלעולם לא כפיין המוכר למכור זבל כהוה המוכר אלא אם רצה מוכר יחזור לו לוקח דקדמני מתני' והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את הקרקע זבל כהוה אם רצה שתחזור לו אלא הכא צמאי עסקינן כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו זה מעות למוכר כמו שיפוי חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזור לו לוקח מעות והן ארעא הוה יקרא מעיקרא צבעת מכירה והשתא זול ארעא הוא רוצה לפנות את הלוקח שיחזור לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמר' ליה. למוכר אי (א) ארעא (המותר) יבנת ליה ומעות אתה רוצה שיחזור לך שקול מאותו (המותר) מעות כולא דהשתא דדי לך אם יפוי חכמים כחך לתלות בך מחר המותר צמעות או חזרת קרקע

היה דליכא הפסד ללוקח דה"ל זה נהנה זה אינו חסר דאם לא היה חסר היה נהנה זה אינו חסר: ומשני הפסד כגון דהוה יקרא. כלומר לעולם כדי ליפוט כחו של מוכר אמר' ליפות כחו של לוקח לא אמרין דלעולם לא כפיין המוכר למכור זבל כהוה המוכר אלא אם רצה מוכר יחזור לו לוקח דקדמני מתני' והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את הקרקע זבל כהוה אם רצה שתחזור לו אלא הכא צמאי עסקינן כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו זה מעות למוכר כמו שיפוי חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזור לו לוקח מעות והן ארעא הוה יקרא מעיקרא צבעת מכירה והשתא זול ארעא הוא רוצה לפנות את הלוקח שיחזור לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמר' ליה. למוכר אי (א) ארעא (המותר) יבנת ליה ומעות אתה רוצה שיחזור לך שקול מאותו (המותר) מעות כולא דהשתא דדי לך אם יפוי חכמים כחך לתלות בך מחר המותר צמעות או חזרת קרקע

היה דליכא הפסד ללוקח דה"ל זה נהנה זה אינו חסר דאם לא היה חסר היה נהנה זה אינו חסר: ומשני הפסד כגון דהוה יקרא. כלומר לעולם כדי ליפוט כחו של מוכר אמר' ליפות כחו של לוקח לא אמרין דלעולם לא כפיין המוכר למכור זבל כהוה המוכר אלא אם רצה מוכר יחזור לו לוקח דקדמני מתני' והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את הקרקע זבל כהוה אם רצה שתחזור לו אלא הכא צמאי עסקינן כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו זה מעות למוכר כמו שיפוי חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזור לו לוקח מעות והן ארעא הוה יקרא מעיקרא צבעת מכירה והשתא זול ארעא הוא רוצה לפנות את הלוקח שיחזור לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמר' ליה. למוכר אי (א) ארעא (המותר) יבנת ליה ומעות אתה רוצה שיחזור לך שקול מאותו (המותר) מעות כולא דהשתא דדי לך אם יפוי חכמים כחך לתלות בך מחר המותר צמעות או חזרת קרקע

(א) וברכות כה. וי"ט ע"י מדרש עב"ד. (ב) רש"י (ג) דהשתא. רש"י (ד) כ"א מחילה. (ה) כ"א מוכר. (ו) וי"ט חו"ט בית נו: ד"ה (ז) כ"א דמתפרש (ח) היינו דשני' לקמן. (ט) רש"י מ"י. (י) וי"ט חו"ט כבודות לא: ד"ה א"כ וי"ט חוספת מ"ק ככ: ד"ה ולשתת. (י) לפחות יומר מרובע כ"ל רש"י.

הגרות הב"ח

(א) חו"ט ד"ה פחות וכו' רש לומר דקאי בתוך השדה כדאפרש. י"ב רומח על מה שכתבו בסמוך ד"ה אלא לאו נכס רש"י:

מוסף רש"י

אלא מהכא ליכא למשמע מניה. דהוא ממי' לאו טולה דוקא, אלא מדה מייניהו דוקא, או רישא או סיפא. ומאן ארץ טעו ההוא ולא היינו כי מייניהו דוקא דלמחר מיהו: ושבח

(א) נראה דקמ"ר כ"א וי"ל ח"ש בית כור עפר וכו' פ"ח כ"ש יבנה וכו' הא סתמא כהן חסר לו יתר דמי שאם פחת רובע: (ב) נראה דל"ל ה"ו אמרין ליפות כמו של לוקח: (ג) התם כו' וכו'. כלומר דליכא דהוה לו וכו'